

սը վաղը Պրոսա պիտի երթայ, նոյն քաղաքի անդ-
ղիական հիւպատոսին խնդրանքը, քանի մը տղոց
ու աղջիկներու զրոյժ տալու համար:

— Դնտրայէն կըզրեն թէ ի. Վեհափառու-
թիւնն յիշտորիա թագուհին հաճեցաւ իր առա-
ջին թարգմանը անւանել արեւելեան լեզուաց, Ս.
ժողով Սոսապինի, իզմիւրու արքայիսկոպոսին
եղբայրը, տարին 500 լիւրէ սթէպլին ռոճիկով:

27 Ապրիլ:

Արքայական հրովարտակով՝ որ երեկ գրված էր,
հետագայ փոփոխութիւնները եղան:

Ն. Վսե. Սարիմ էֆէնտի արտաքին գործոց
պաշտօնատարը իր իշխանութենէն ընկաւ:

Ն. Վսե. Ռիֆադ փաշան յիշենայի դեսպանը՝
արտաքին գործոց պաշտօնատար անւանեցաւ:

Ն. Վսե. Սուբաի փաշայ, պատերազմի պաշ-
տօնատարը յիշենայի դեսպան կարգեցաւ:

Սոստաֆա էֆէնտի՝ եկամտից ժողովոյն անդա-
մը ու Սոսա Սալիֆէդի փաշային եղբայրը, Սուբ-
աի փաշային տեղը անցաւ:

Ն. Վսե. Սուլաիմ էֆէնտի՝ ամէտի, ար-
տաքին գործոց պաշտօնատարի փոխանորդութիւնը
պիտի ընէ ինչպէս Ռիֆադ փաշային Պօլիս դառ-
նալը:

Ս փոփոխութիւնները եղան անւանձին ժողովէ
մը ետեւ որ արքայական պալատը ըրին, ի. Վեհա-
փառութեան հրամանաւ. ի. Սարճրութիւն Սեփ-
ի էֆէնդը, Ռիֆադ փաշան ու Սոսա Սալիֆէդի փա-
շան եկամտից պաշտօնատարը:

ԵԳԻՊՏՈՍ

Աղէքսանդրիա, 14 Ապրիլ:

Սամի փաշան՝ որուն անհամբերութեամբ կըսպաս-
ւէր, վերջապէս ամսուս 7 ին հասաւ: Կառավա-
րութեանը տըւած խորհուրդները շուտով իմացը-
նելու համար փոխարքային, անմիջապէս մեկնեցաւ:

որ աս երանելի հայրապետը Սաղարշապատ դարձանոյն
նահանգէն (որ որ գացած էր Վրիստոսի աւետարանը
քարոզելու) Սիւնեաց իշխանին խնդրանքը՝ իր մերձա-
ւոր աշակերտներէն մէկը ձեռնադրեց Վրիգորիս անու-
նով, ու յանձնեց իշխանին որ տանի իր նահանգին եւ
պիսկոպոս դնէ, (որն որ առաջին եպիսկոպոսը եղաւ).
եւ ինչ ատեն կարգադրեց որ եւսունը վեց եպիսկոպոս
իւր քովը նստին, աջ դին ու ձախ դին, Սիւնեաց եպիս-
կոպոսը եօթներորդ աթոռը կընստէր աջ կողմը, ինչպէս
կըպատմէ Ստեփ. (Բ) րդէ. գլ. Ե. և Է:

Իսկ երբ որ մեծն Վրիգոր պատրիարք դրին, Սիւն-
եաց եպիսկոպոսն ալ Վրիգորիս՝ Ստրապոնտ անուա-
նեցաւ. աս պատիւը ունեցան անոր յաջորդներն ալ:

Սեփին Սահակայ ու Ստրոպայ ժամանակը Սիւն-
եաց եպիսկոպոսը հրաման առաւ անոնցմէ մեկնութիւն
ու թարգմանութիւն ընելու. ասոր համար անոր պաշ-
տօնը ու գործքը աւելի պատուաւոր եղաւ: Եւստինը Ս-
նանիա եպիսկոպոսը Սիւնեաց որ Սուրբ Ստրոպայ ա-
շակերտն էր, ուրիշ արտաքին պատիւներ ալ առաւ ա-
ղանից թագաւորէն Լաւաղէն կոչւած. որ պարգևեց
անոր իր թագաւորական զրօշը՝ կարմիր ու ոսկետուտ
վառիկ (պիւրիւնձիկ) ոսկի գունդ մը ունենալով գլուխը
ու անոր վրայ ալ պատուական խաչ մը. որովհետեւ սուրբ

Աղէքսանդրիայէն, ու քաղքէն քիչ մը հեռու տեղ
հանդիպեցաւ ի. Սարճրութեանը, որու հետ եր-
կարօրէն խօսակցեցաւ: Եւստինը ի. Սարճրութեանը
թիւնը լղէքսանդրիա հասաւ ու հետեւեալօրը բեր-
դերուն ու պատերազմի նաւերուն թնդանօթները
բարեկցին անոր գալուստը: Եւստատիոսի թուր
օրը զրօշակներով զարդարեալ կեցաւ:

Ն. Սարճրութիւնը իր պալատին մէջ եղող բո-
լոր քաղաքական ու վիճարկական պաշտօնատարներ-
ուն իմացուց Սերվիայի վէճին լրմննալը:

Բոլոր հիւպատոսները ի. Ս. փոխարքային այ-
ցելութիւնի դայցին. ուր տեղ քաղաքավարական զը-
րոյցներէն հոգի հարկաւոր գործքերուն վրայօք
խօսք բացուեցաւ: Հիւպատոսները մեծ փափազ
ցուցուցին առողջութեան խորհրդարանին մէջ ի-
րենց կողմէն պաշտօնատէրներ ունենալ: Կըհաս-
տատեն նաեւ թէ անդրիացոց հիւպատոսը ըսեր է
ի. Սարճրութեան որ, եթէ անդրիական նաւերը
մտիկ չընեն նէ իրենց հրամանին՝ ինքը պիտի ստիպէ
զանոնք որ քարանդինային կանոններուն հնազանդին:

Սանտախտի դիպաւձներ անպակաս են Վահի-
րէի, Տիմիթի ու Ստորին Լազիպատոսի մէջ. բայց
հիմակուհիսն Աղէքսանդրիա աղաւթ է աս զաւհու-
րելի հիւանդութենէն:

Հիմուռ նամակները ամսուս 10 ին հասաւ հոս ու
նոյն օրը Նիզիա խրկուեցաւ Կրէյտ Լիւբրուս 20-
գնեաւով:

Պոմպայէն եկած ճամբորդներուն մէջը, որոնք
ընդ ամենը յիսուն հոգի էին, աստիճանաւոր զին-
ւորներ ալ կային որ գերի ընկած են եղեր Վապու-
լի մէջ: Եւ ճամբորդները՝ նմանապէս կարկազայէն
եկողներն ալ յիշեալ շոգենաւով Նիզիա գացին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԵՈՒՐԵՐ

ԱՆԳՂԻՆ

Ն. Վեհափառութիւնն յիշտորիա թագուհին,
Հօնկ. Վօնկի հաւաքին կառավարիչ ու գլխաւոր

Ստրոպայ հետ աշխատած էր անոնց լեզուին գիրը
հնարելու:

Իսկ վեցերորդ դարուն վերջերը Սիւնեաց եպիսկո-
պոսներուն պատիւը շատ նուազեցաւ. ու աս բանին
պատճառ եղաւ (ինչպէս Ստեփ. (Բ) րդէ. կըսէ) երբ որ
երկու կաթողիկոս նստան, մէկը պարսից մասին մէջ,
միւսը յունաց մասին՝ Պետրոս քերթող ըսած ան ա-
տենւան Սիւնեաց եպիսկոպոսը, որ հրաման ըրաւ իր
ժողովուրդին որ աղուաններէն առնեն ձեռնադրութիւն
ու ձէթ, ինչպէս որ խռովութիւնը դադրի. աս պատճա-
ռաւ հայոց կաթողիկոսէն ետքը աղուանից արքեպիսկո-
պոս կարգեցաւ ու Ստրապոնտ վրաց:

Երբ որ վերստին միաբանեցան Սիւնիք, ալ Լեւոն համ-
կաթողիկոսին ստենը՝ ուրիշ հակառակութիւն մը ծա-
գեցաւ վրաց ու աղուանից մէջ գահերէցութեան համար,
ու վրացիք բաժնեւելով հայոց աղգէն՝ թէգործոս անու-
նով Սարգիստական եպիսկոպոսին տըրեցաւ մետրա-
պօլտութիւնը. ետքը Սիւնեաց եպիսկոպոսին ալ տըրին
նոյն պատիւը:

Աւթերորդ դարուն սկիզբը ալ Վահիթ կաթողիկոս
վերստին հաստատեց անոնց պատիւը ու արտօնութիւնը
Ստեփաննոս իք Սիւնեաց եպիսկոպոսին երախտեացը
համար:

հրամանատար անւանեց սրբ Հէնրի փողինձէրը:

— Կապ օրագրութեան մէջ կըկարդայւի 25 մարտ:
«Հաբաթ կէս օրէն ետքը, Նոյնուրայի ու Հօնկ.
Վօնկի ու Սաքաօի մէջ նոր հաստատուած նաւար-
կութեան դժին առաջին շոգենաւը ճամբայ ելաւ:
Եւ նաւը անհամար տեսակ ապրանքներ կրօսանի աս
երկրի վաճառականներուն, ու Նիզիայի շատ ձե-
ռագործ ապրանք ալ չինացոց համար. բաղմամբ
ճամբորդներ առաւ, ու կրցածնուն չափ անոնց
հանգստութիւն տալու համար հոգ տարին: Հատ
հարկաւոր էր աս թղթաբեր շոգենաւին երթեկու-
թիւնը հաստատելը Նոյնուրայի ու Հօնկ. Վօնկի մէջ:
Կամակերուն արկղը թէպէտ (Վերլանտ Սայլ նա-
ւին հաստատելէն առաջ կըխրկուէր միշտ Չինաս-
տան ու Հնդկաստան, բայց աս երկրներուն հետ
ունեցած մեր թղթակցութիւնը ուշանալուն համար
հիմայ ամեն ամսու մէկին Նոյնուրայէն շոգենաւ մը
կըլլայ ու փօրդամութ կըհասնի Նամակները առ-
նելու:

Նոյնուրայի Նորոք քաղաքապետը փառաւոր սեղան
մը ըրաւ տէրութեան մեծամեծներուն որ 150 հոգի
էին. աս սեղանին վրայի արծաթեղէններուն գինը
100,000 լիւրէ սթէպլին կըհասնէր:

Նիզիայի ամեն տեսակ նաւերէն զինելու վրայ
էին՝ 1842 զեկտեմբեր 1 ին, 233 նաւ. պաշտօնա-
տէրներուն ու նաւաստիներուն թիւը՝ 36,643: Եւ
նաւերուն մէջ 66 շոգենաւ կային: Իսկ ուրիշ եր-
կիրներ խրկուած նաւերուն թիւը էր 240, որոնց
տասնըվեցը շոգենաւ էին:

ԳՆԱԳՆԱ

Փարիզ, 6 Ապրիլ:

Գլխաւոր իշխանահին գաղղիացոց թագա-
ւորին աղջիկը, ամսուս 8 ին պիտի պսակուի (Օ).
կիւսդ Սաքս-Վայուրկի իշխանին հետ: Սէն Վիտ-
տի պալատը:

Տասներորդ դարուն մէջ ալ չորրորդ անգամ հաս-
տատեցաւ անոնց պատիւը, Արքեպիսկոպոսութեան ա-
նունով. ինչու որ Սիւնեաց եպիսկոպոսը Յակոբ և ու-
րիշ եպիսկոպոս մը Կոստով անուն. քանի մը նորաձե-
ութիւններ ընկէն ի զատ, աս ալ կընէին թէ պէտքը չէ
կաթողիկոսին հնազանդիլ: Երբ որ կաթողիկոսը և ու-
րիշ վարդապետներ խրատեցին զանոնք, ալ աւելի լըրու-
թեամբ յայտնի ապստամբեցան և շատերն ալ ապստամ-
բեցուցին: Յակոբ եպիսկոպոսը մեռնելէն ետեւ, Նանիա
մոկացի կաթողիկոսը իրեք անգամ ան երկիրը. գնաց որ
ապստամբները հնազանդեցնէ. Սիւնեաց իշխանները
գիմաւորեցին կաթողիկոսը ու զղջալով երգում ըրին
ու ձեռագիր տըրին որ մէյն ալ չապստամբին Սուրբ
Վրիգորի աթոռէն. ասոր վրայ կաթողիկոսը արձակեց
զանոնք բանադրանքէն որ ըրած էր, ու Տէր Սահանը
Իսկանդր Գաւառէն՝ Արքեպիսկոպոս դրաւ անոնց, (որ
ետքը կաթողիկոս եղաւ) ու նախկին արտօնութիւնն ալ
վերստին շնորհեց հրամայելով որ Կապ կընեն, առջեւն

(պիտի շարունակուի)

Դ ՏՊԼՐՆԻ ՍՏԵՓԵՆՈՍԻ ՊԼՊՈՆԸՆ